

De Vaardige Architect

In het hoofdstuk “Rol van de Architect” werden de taken en verantwoordelijkheden van de architect beschreven. Hieruit blijkt dat deze bijzondere eisen stellen aan het profiel van de architect.

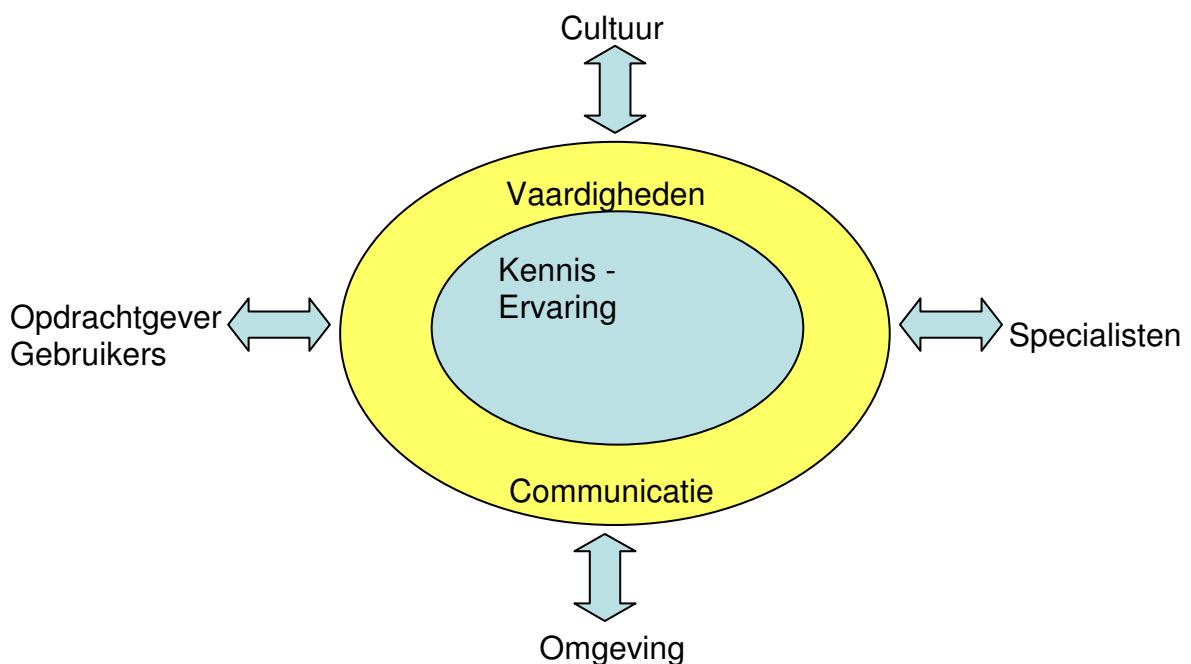
Profiel van de Architect

De architect moet in staat zijn om met een grote verscheidenheid aan belanghebbenden te communiceren, kennis en ervaring te delen en ideeën en visies te bespreken en over te brengen. Hiertoe moet de architect zich kunnen inleven in de vragen waar de opdrachtgever over nadenkt en gezamenlijk proberen de juiste antwoorden en oplossingen te vinden. De architect moet hiertoe de gedachten wereld van zijn of haar gesprekspartner begrijpen en in staat zijn om ideeën, concepten en oplossingen te kunnen bespreken. Dat vergt een vertrouwensbasis die alleen kan ontstaan op basis van het serieus nemen van de opdrachtgever en andere belanghebbenden bij de gewenste oplossing. Communicatie is hierbij essentieel.

Wellicht is dit het juiste moment om afscheid te nemen van de in de IT wereld populaire gedachte dat dit bereikt kan worden door “Jip en Janneke” taal te gebruiken. Afgezien van het feit dat Annie M.G. Schmidt hiermee groot onrecht wordt aangedaan, getuigt deze houding van een ergerlijke neerbuigendheid. Het helpt niet om door de knieën te gaan, je moet op de tenen staan!

Naast de wereld van de opdrachtgever en gebruikers heeft de architect ook te maken met specialisten van velerlei aard zoals o.a. IT technici, project managers, functionele- en organisatie deskundigen. Deze groep specialisten stelt andere eisen aan de vaardigheden van de architect. Heldere kaders scheppen, gevoel hebben voor details zonder de grote lijn uit het oog te verliezen en hierbij in staat zijn om in een team te kunnen samenwerken.

Kortom de balans vinden zoals in het onderstaande plaatje is weergegeven:

Persoonlijke Vaardigheden

Bij het hierboven beschreven profiel horen persoonlijke vaardigheden. De vaardigheden zelf zijn niet specifiek voor de IT architect, het gaat om de combinatie met opgebouwde ervaring en vakkennis. Het succes van de architect hangt af van de combinatie van basis vaardigheden (vakkennis) en persoonlijke eigenschappen:

Vakkennis

- Kennis van het functionele domein, het vermogen om deze kennis snel te verwerven.
- Kennis en ervaring op het gebied van IT

Persoonlijke vaardigheden

- Verbale vaardigheden
- Analyserend vermogen
- Teamspeler en coach
- Inlevingsvermogen
- Persoonlijke ontwikkeling.

IT Architect is dus geen technisch beroep, het is een beroep dat steunt op de combinatie van technisch inzicht, ervaring, brede kennis en communicatieve vaardigheden. Op basis van deze combinatie van vaardigheden is de IT architect bij uitstek de persoon die de verantwoordelijkheid voor de menselijke maat op zich kan nemen.

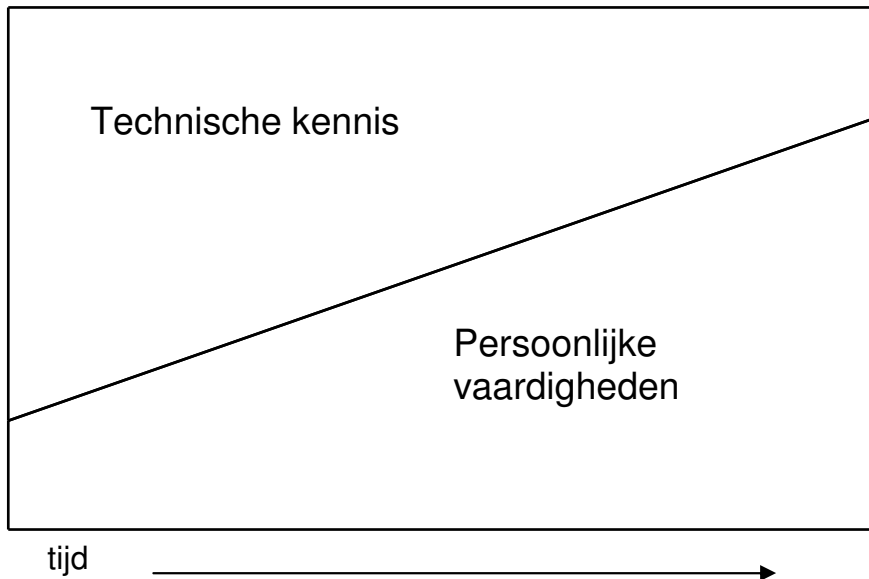
De combinatie van deze vaardigheden bepaalt de effectiviteit van de architect. Gedurende de “loopbaan” van de architect verschuift de balans tussen de genoemde aspecten.

In het begin van de loopbaan zal de architect zich hoofdzakelijk met deelproblemen bezighouden en zal hierbij vooral steunen op haar of zijn vakkennis. Vakkennis ontwikkelt zich door de ervaring van directe technische kennis (materiaalkennis) naar technisch inzicht.

Tijdens deze ontwikkeling zal de architect steeds zelfstandiger optreden en het accent verschuift van het maken (deel)ontwerpen naar de verantwoordelijkheid voor het proces en de relatie met de belanghebbenden.

De tijd die nodig is om deze ontwikkeling door te maken wordt naar mijn mening vaak onderschat. De ervaring leert dat een ontwikkelingsperiode van gemiddeld 5 tot 10 jaar geen uitzondering is.

Onderstaand plaatje geeft deze ontwikkeling en verschuiving weer.

De Carrière van de Architect

Zoals uit het voorafgaande blijkt, ontwikkelt de architect zich op de basis van een gedegen materiaalkennis en met behulp van de persoonlijke eigenschappen tot een ervaren IT Architect die in staat is om met succes te opereren. Beide aspecten zijn noodzakelijk om de ervaring een bijdrage aan de ontwikkeling te laten leveren.

Kennis is te verwerven, de benodigde persoonlijke vaardigheden kunnen alleen maar ontwikkeld worden op basis van aanwezige eigenschappen. Dit houdt in dat, zoals voor veel andere beroepen geldt, het beroep IT Architect niet voor iedereen het juiste beroep is.

Hier doet zich nu een probleem voor, in veel organisaties vormt de functie IT Architect de top van de professionele IT loopbaan carrière. Deze situatie heeft tot gevolg dat er druk op de functie IT architect ontstaat, selectie tot deze functie vindt dan vaak plaats op basis van geschiktheid in de huidige functie, uiterlijke kenmerken en “anciënniteit”.

Een systeem van IT beroepen (b.v. project manager, ontwikkelaar, specialist en architect) biedt goede mogelijkheden om de persoonlijke vaardigheden uit te buiten in een beroep dat het beste past.

Voor de ontwikkeling van de IT architect betekent dit dat naast de startopleiding een ontwikkelingstraject geboden kan worden waar de genoemde aspecten kennis, ervaring en persoonlijke vaardigheden in onderlinge samenhang verder ontplooid kunnen worden

De Opleiding

De IT architect draagt zelf een belangrijke verantwoordelijkheid voor ontplooiing, uitbreiding van kennis en het bij blijven in het vakgebied. Echter een formele opleiding aan het begin van de loopbaan levert een belangrijke bijdrage aan deze ontwikkeling. De opleiding biedt de juiste balans tussen kennis, ervaring en persoonlijke vaardigheden. Tevens wordt gedurende de opleidingsperiode een plek voor reflectie over het beroep geboden.

Op dit moment bestaat er geen opleiding voor IT architect. IT professionals krijgen hun opleiding op deelgebieden van het IT vakgebied, nadruk op business aspecten, methoden en technieken, systeemontwikkeling, communicatie en IT techniek. De opleiding voor IT

architect biedt de faciliteiten om voortbouwend op deze basiskennis de aspecten die belangrijk zijn voor het beroep IT architect bij elkaar te brengen. Hoewel niet onderwerp van deze publicatie, ook voor de andere IT beroepen is het nuttig om een beroepsgerichte opleiding in de loopbaan op te nemen.

De opleiding voor IT architect kent een aantal aspecten:

1. Wie kwalificeert zich voor de opleiding
2. Waaruit bestaat de opleiding
3. Hoe sluit je de opleiding af

Kwalificatie voor de opleiding

Zoals eerder besproken, persoonlijke vaardigheden kunnen op basis van aanwezige persoonlijke eigenschappen worden ontwikkeld. Kandidaten voor een architectenopleiding worden dan o.a. getoetst op:

- Persoonlijke en professionele ambitie
- Analyserend vermogen gecombineerd met
- Creativiteit, originaliteit en oplossingsgericht zijn
- Communicatieve vaardigheden

Naast persoonlijke eigenschappen is het ook van belang dat de opleiding aansluit bij de ervaring van de kandidaat. De auteur heeft de ervaring dat de effectiviteit van de opleiding optimaal is als de kandidaat al enige ervaring (1 à 2 jaar) als aankomend architect heeft. Dit betekent dat zij of hij in een project heeft kunnen meemaken wat de rol als architect inhoudt. Tevens speelt motivatie een belangrijke rol bij de selectie.

Inhoud van de opleiding

De opleiding bestaat uit de volgende onderdelen:

- Ontwikkelen communicatieve vaardigheden
- Ontwikkelen creativiteit
- Verbreden technische kennis, van feiten naar concepten
- Inzicht verwerven in het architectuur proces, taken en verantwoordelijkheden
- Leiderschap
- Methoden en technieken, wanneer werkt het, wanneer niet
- De zes stappen van de “mensgerichte architecting methode”. (zie hiervoor het hoofdstuk “De Rol van de Architect)

Tijdens de opleiding werken de cursisten in teams. Deze teams kunnen door mentoren (ervaren architecten) begeleid worden. Door middel van opdrachten wordt de teams gevraagd de opgedane kennis in de juiste balans te oefenen.

Afsluiten van de opleiding

De afsluiting van de opleiding kan op verschillende manieren georganiseerd worden. De opleiding kan afgesloten worden met een formeel examen. Een andere mogelijkheid is om tijdens de opleiding de cursisten door middel van op de praktijk gerichte opdrachten te toetsen. De afsluiting kan dan bestaan uit scriptie en de opdracht om op basis van een complexe probleemstelling een oplossing op hoofdlijnen te bedenken. Deze oplossing wordt gepresenteerd aan de opdrachtgever.

De opleiding is in combinatie met de dagelijkse praktijk een uitstekend middel om aankomende architecten te begeleiden en bagage mee te geven voor hun verder loopbaan. De parttime vorm van de opleiding, één tot twee dagen per maand gedurende 1 tot 1½ jaar, biedt een goede mogelijkheid om theorie en praktijk te combineren.

De Menselijke Maat

De IT architect bij is bij uitstek de bewaker van de menselijke maat. Een goed begrip van de rol van de architect en de daarbij behorende opleiding ondersteunt de architect bij deze verantwoordelijkheid.